

ȘTEFAN SMARANDACHE
CĂTĂLIN - PETRU NICOLESCU

DOMNICA COTFAS
JULIETTA GEORGESCU
DANA-ANTOANELA IVĂNESCU
MĂDĂLINA - GEORGIA NICOLESCU
GEORGE - BOGDAN GEORGESCU
GHEORGHE TACHE
CRISTINA CÎMPEAN
MIHAELA - GABRIELA NIȚE
SAVIANA ȘTEFĂNESCU
MELANIA - VOICHIȚA CRISTEA
DUMITRA MATEI - DRAGOMIR
GHEORGHE DAN NICOLAE
EUTAZIA-LĂCRIMIOARA CRASNEAN

VICTOR BĂLȘEANU
MARINELA GEORGESCU
MARA-MIRELA PĂUNESCU
IUDITA POPTEANU
FLORIAN GHIȚĂ
SIMONA TACHE
MIRELA OBREJA
VIRGINIA PÎRȘAN
CARMEN NICULESCU
MARINELA - FELICIA SOLOMON
GHEORGHE - DUMITRU SOLOMON
MARIAN ION
MIRCIA BURSUC

MATEMATICĂ

clasa a V-a

SINTEZE DE TEORIE
EXERCIȚII ȘI PROBLEME

- Fixarea cunoștințelor
- Aprofundarea cunoștințelor
- Performanță
- Autoevaluare
- Evaluare sumativă

CUPRINS

	E*	R**
Teste predictive	6	269
E.A.P. Probleme de logică și de perspicacitate matematică	17	271
Capitolul I. NUMERE NATURALE		
<i>Breviar de teorie</i>	23	
1. Scrierea cu cifre romane.....	27	271
2. Scrierea și citirea numerelor naturale	29	272
3. Șirul numerelor naturale. Reprezentarea numerelor naturale pe axă	31	272
4. Compararea și ordonarea numerelor naturale.....	33	272
5. Aproximări. Rotunjiri.....	35	272
6. Adunarea numerelor naturale	37	272
7. Scăderea numerelor naturale	39	272
8. Înmulțirea numerelor naturale	41	273
9. Ordinea efectuării operațiilor (I)	44	273
10. Împărțirea numerelor naturale	46	273
11. Împărțirea cu rest a numerelor naturale	49	273
12. Ordinea efectuării operațiilor (II)	51	274
13. Factor comun.....	53	274
14. Divizor. Multiplu.....	56	275
15. Criteriile de divizibilitate cu 10, 2 și 5	59	275
E.A.P. 16. Numere naturale pare. Numere naturale impare.....	62	276
17. Ecuații	64	276
18. Rezolvarea problemelor cu ajutorul ecuațiilor.....	65	276
19. Inecuații.....	67	277
<i>Teste de evaluare</i>	69	277
Capitolul II. PUTERI		
<i>Breviar de teorie</i>	75	
1. Ridicarea la putere cu exponent natural a unui număr natural.....	76	277
E.A.P. 2. Pătratul și cubul unui număr natural. Pătrate perfecte	80	278
3. Compararea și ordonarea puterilor. Reguli de comparare	82	278
E.A.P. 4. Operații cu puteri.....	83	279
E.A.P. 5. Ordinea efectuării operațiilor	88	280
E.A.P. 6. Sistemul de numerație zecimal.....	91	280
<i>Teste de evaluare</i>	94	281
Capitolul III. MULȚIMI. OPERAȚII CU MULȚIMI		
<i>Breviar de teorie</i>	99	
1. Propoziții adevărate. Propoziții false.....	103	282
2. Conectori logici.....	104	282
3. Mulțimi. Relația de apartenență	107	283
4. Mulțimea numerelor naturale \mathbb{N} și \mathbb{N}^*	110	283
5. Mulțimea numerelor întregi \mathbb{Z} și \mathbb{Z}^*	111	283
6. Relații între mulțimi. Submulțimi	113	283
7. Operații cu mulțimi	116	283
8. Exemple de mulțimi finite. Mulțimea divizorilor unui număr natural.....	121	284
9. Exemple de mulțimi infinite. Mulțimea multiplilor unui număr natural	123	285
<i>Teste de evaluare</i>	125	

*E - enunțuri

**R - răspunsuri, rezolvări

E.A.P. - Extindere, Abordare, Perseverență, Performanță

Capitolul IV. NUMERE RAȚIONALE

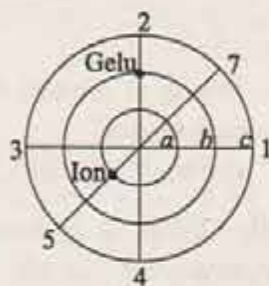
<i>Breviar de teorie</i>	129	
1. Noțiunea de fracție	133	285
2. Frații echivalente, subunitare, supraunitare	136	285
3. Frații egale. Reprezentări echivalente ale fracțiilor	138	286
E.A.P. 4. Amplificarea fracțiilor	141	286
5. Simplificarea fracțiilor	143	287
E.A.P. 6. Șir de fracții egale. Număr rațional	146	288
E.A.P. 7. Aducerea fracțiilor la același numitor	148	289
8. Adunarea fracțiilor	150	289
E.A.P. 9. Numere raționale mixte	152	289
10. Scăderea fracțiilor	154	290
E.A.P. 11. Compararea fracțiilor	157	290
E.A.P. 12. Aflarea unei fracții dintr-un număr	160	291
E.A.P. 13. Scrierea fracțiilor, cu numitori puteri ale lui 10, sub formă zecimală	163	291
E.A.P. 14. Compararea, ordonarea și reprezentarea pe axă a numerelor zecimale	165	291
E.A.P. 15. Aproximări. Rotunjiri	167	291
E.A.P. 16. Adunarea numerelor care au un număr finit de zecimale	168	291
E.A.P. 17. Scăderea numerelor care au număr finit de zecimale	170	292
E.A.P. 18. Înmulțirea numerelor zecimale cu numere naturale	173	292
E.A.P. 19. Înmulțirea a două numere zecimale	175	292
E.A.P. 20. Puterea unui număr zecimal	177	292
E.A.P. 21. Împărțirea numerelor naturale cu rezultat număr zecimal	179	293
E.A.P. 22. Numere zecimale periodice	181	293
E.A.P. 23. Împărțirea numerelor zecimale la un număr natural	184	294
E.A.P. 24. Împărțirea a două numere zecimale	186	294
E.A.P. 25. Ordinea efectuării operațiilor	188	294
E.A.P. 26. Ecuații	191	295
E.A.P. 27. Inecuații	194	295
E.A.P. 28. Rezolvarea problemelor cu ajutorul ecuațiilor	195	295
E.A.P. 29. Media aritmetică a două sau mai multe numere	198	295
E.A.P. 30. Raportul a două numere	201	296
E.A.P. 31. Procente	203	296
32. Numere raționale pozitive	208	297
<i>Teste de evaluare</i>	210	298

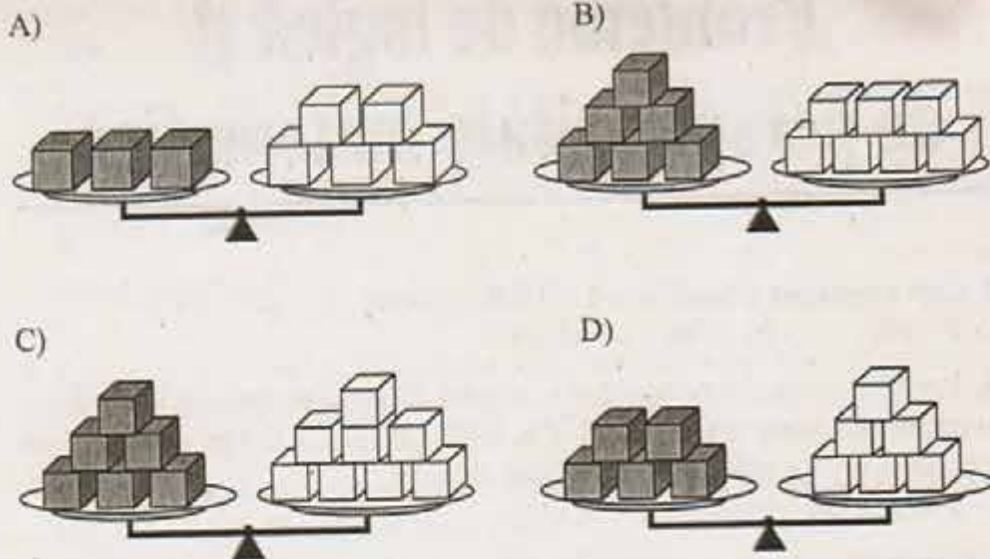
Capitolul V. ELEMENTE DE GEOMETRIE ȘI UNITĂȚI DE MĂSURĂ

<i>Breviar de teorie</i>	219	
1. Figuri geometrice	220	300
2. Instrumente geometrice	221	300
3. Drepte paralele. Drepte perpendiculare	224	300
4. Corpuri geometrice	225	300
5. Sistem de coordonate în plan	227	300
6. Construirea de figuri folosind simetria și translația	228	301
7. Unități de măsură pentru lungime. Perimetre	230	301
8. Unități de măsură pentru suprafață. Aree	233	301
9. Unități de măsură pentru volum. Volume	236	301
10. Unități de măsură pentru capacitate. Volumul unui recipient	238	301
11. Unități de măsură pentru masă	240	302
12. Unități de măsură pentru timp	241	302
13. Unități monetare. Monede și bancnote. Lei, Euro	243	302
<i>Teste de evaluare</i>	247	303

Probleme de logică și de perspicacitate matematică

- Câte numere se găsesc între 0 și 1600 inclusiv?
a) 1601; b) 1599; c) 1600.
- Puneți în locul literelor diferite ce apar în scrierea denumirilor notelor muzicale din gama: DO, RE, MI, FA, SOL, LA, SI, DO, cifre diferite. Care este suma tuturor cifrelor diferite astfel obținute?
a) 40; b) 50; c) 45.
- Care sunt numerele, pentru care:
produsul = 72, suma = 27, diferența = 21?
a) 6 și 12; b) 23 și 4; c) 24 și 3.
- Cunoscând că Gelu se află în punctul $(b, 2)$,
în ce punct se află Ion?
a) $(c, 2)$; b) $(a, 5)$; c) $(a, 7)$.
- Care literă lipsește din șirul următor?
A C F J ? T.
a) O; b) P; c) M; d) R.
- Ceasul lui Tudor întârzie câte două minute la fiecare oră. La ora 10 dimineața, ceasul a fost fixat astfel încât el indica ora exactă. După cât timp va avea o întârziere de o jumătate de oră?
a) după 2 zile; b) după 15 ore; c) după 30 de ore.
- Dintre Dana, Vlad, Ina, Maria, Ion, Andrei, Tudor și Ileana trebuie aleasă o echipă formată din două fete și un băiat. În câte moduri se poate forma o astfel de echipă?
a) 24 de moduri; b) 12 moduri; c) 20 de moduri.
- Bogdan are cuburi de câte 4 kg, iar Dana are cuburi de câte 3 kg. Ei pot pune pe fiecare platan al unei balanțe un singur tip de cuburi. Care dintre balanțele următoare este în echilibru?

9. Victor și Andrei fac împreună o plimbare de 6 km. Câți kilometri a parcurs Victor?

- a) 6 km; b) 12 km; c) 9 km.

10. Alături de un număr format dintr-o cifră (diferită de zero), Mihai scrie aceeași cifră. Ce cât obține Mihai, dacă împarte numărul nou obținut la numărul inițial?

11. O cărămidă și jumătate costă 1 leu și jumătate. Cât costă 8 cărămizi?

- a) 8 lei; b) 10 lei; c) 11 lei.

12. Într-o lună, trei Duminici sunt în zile numerotate cu numere impare. Atunci ziua de 19 a lunii este:

- a) joi; b) luni; c) miercuri.

13. Dan este mai în vârstă decât Ion, care este mai în vârstă decât Ileana. Maria este mai în vârstă decât Ion, Mihai este mai tânăr decât Dan și mai în vârstă decât Maria. Care dintre copii este cel de-al patrulea în ordinea vârstei?

- a) Maria; b) Ileana; c) Ion.

14. Ioana, Dana și Carmen au cântat împreună 9 minute. Câte minute a cântat fiecare?

- a) 3 minute; b) 9 minute; c) 27 de minute.

I Numere naturale

Breviar de teorie

Scrierea cu cifre romane

- Într-un sistem nepozițional (aditiv) de scriere a numerelor, un simbol grafic oarecare (o cifră) are aceeași valoare, oricare ar fi locul pe care acest semn îl ocupă în scrierea numărului, iar valoarea numărului respectiv se obține adunând valorile simbolurilor (cifrelor) folosite. De aceea un astfel de sistem de numește sistem aditiv.
- Cel mai cunoscut sistem nepozițional este sistemul roman. Acest sistem de scriere folosește numai șapte simboluri, numite „cifre romane”, care corespund unor anumite numere, astfel:

I	V	X	L	C	D	M
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
1	5	10	50	100	500	1000

În sistemul roman nu există simbolul zero (0). În afara celor șapte numere prezentate mai sus, care sunt scrise cu câte o singură cifră romană, scrierea tuturor celorlalte numere se face prin alăturarea a două sau mai multe semne, cu respectarea următoarelor reguli:

- Cifrele romane se alătură una alteia în ordinea descrescătoare a valorilor.
Exemple: VI = 5 + 1 = 6; XI = 10 + 1 = 11; LI = 51; CI = 101; DI = 501; MI = 1001; sau XV = 10 + 5 = 15, LV = 55; CV = 105; DV = 505; MV = 1005; LX = 60; CX = 110; DX = 510; MX = 1010; DC = 600; MC = 1100; MD = 1500.
- Patru dintre cele șapte cifre și anume: I, X, C, M se pot repeta într-un număr, scrise consecutiv de cel mult trei ori, în timp ce celelalte trei cifre: V, L, D nu se pot repeta. Exemple:

II	III	XX	XXX	CC	CCC	MM	MMM				
2	3	20	30	200	300	2000	3000				
VII	VIII	XII	XIII	LII	LIII	CII	CIII	DII	DIII	MII	MIII
4	8	12	13	52	53	102	103	502	503	1002	1003
LXX	LXXX	CXX	CXXX	DXX	DXXX	MXX	MXXX	DCC	DCCC	MCC	MCCC
70	80	120	130	520	530	1020	1030	700	800	1200	1300
XXVII	XXVIII	XXXVII	XXXVIII	LXXII	LXXIII	CCVII	CCVIII	CCXII	CCXIII	CCLII	CCLIII
27	28	37	38	72	73	207	208	212	213	252	253

c) Cifrele I, X, C pot fi scrise o singură dată și înaintea altor cifre ale căror valori sunt mai mari decât ale lor, situație în care valoarea numărului obținut este dată de diferența dintre valoarea cifrei a doua și valoarea primeia. Astfel; $IV = 5 - 1 = 4$; $IX = 10 - 1 = 9$, $IL = 49$, $IC = 99$, $ID = 499$, $IM = 999$, $XL = 40$, $XC = 90$, $XD = 490$, $XM = 990$, $CD = 400$, $CM = 1000 - 100 = 900$.

Din exemplele date se observă că în scrierea cu cifre romane, pentru a forma un număr se folosește adunarea și scăderea, în timp ce în scrierea cu cifre arabe, pentru a forma un număr, se folosește adunarea și înmulțirea.

Scrierea și citirea numerelor naturale

- Orice număr natural de două cifre îl vom scrie sub forma \overline{ab} și avem egalitatea $\overline{ab} = 10a + b$.
- Orice număr natural de trei cifre îl vom scrie sub forma \overline{abc} și avem egalitatea $\overline{abc} = 100a + 10b + c$.
- Orice număr natural de patru cifre îl vom scrie sub forma \overline{abcd} și avem egalitatea $\overline{abcd} = 1000a + 100b + 10c + d$.

Compararea și ordonarea numerelor naturale

- Oricare ar fi numerele naturale a și b este adevărată una și numai una dintre afirmațiile: $a < b$, $a = b$, $a > b$.
- $a \leq a$, oricare ar fi a un număr natural (reflexivitate).
- Dacă $a \leq b$ și $b \leq c$, atunci $a \leq c$ (tranzitivitate).
- Dacă $a \geq b$ și $b \geq a$, atunci $a = b$ (antisimetrie).

Operații cu numere naturale

- Adunarea: $a + b = b + a$ (comutativitatea adunării)
 $(a + b) + c = a + (b + c)$ (asociativitatea adunării)
 $a + 0 = 0 + a$ (0 este element neutru la adunare)
- Înmulțirea: $a \cdot b = b \cdot a$ (comutativitatea înmulțirii)
 $(a \cdot b) \cdot c = a \cdot (b \cdot c)$ (asociativitatea înmulțirii)
 $a \cdot 1 = 1 \cdot a = a$ (1 este element neutru la înmulțire)
 $a \cdot (b + c) = a \cdot b + a \cdot c$ (distributivitatea înmulțirii față de adunare).
- Factor comun: $a \cdot b + a \cdot c = a \cdot (b + c)$
 $a \cdot b - a \cdot c = a \cdot (b - c)$.

- Împărțirea: $0 : a = 0$, oricare ar fi numărul natural nenul a ;
împărțirea la 0 nu are sens;
 $(a + b) : c = a : c + b : c$, dacă a și b se împart exact la c .

Împărțirea cu rest a numerelor naturale

- Oricare ar fi numerele naturale a și b , $b \neq 0$, există numerele naturale c și r unic determinate, astfel încât $a = b \cdot c + r$, $r < b$.
- În cazul împărțirii cu rest, a se numește *deîmpărțit*, b se numește *împărțitor*, c se numește *cât*, iar r este *restul împărțirii*.

Ordinea efectuării operațiilor

- Operațiile de ordinul întâi sunt adunarea și scăderea.
- Operațiile de ordinul al doilea sunt înmulțirea și împărțirea.
- Într-un exercițiu care conține toate tipurile de operații, se efectuează întâi operațiile de ordinul al doilea și apoi cele de ordinul întâi, în ordinea în care sunt scrise.
- Dacă exercițiul conține și paranteze se procedează astfel: se efectuează mai întâi operațiile din parantezele rotunde, apoi operațiile din parantezele pătrate, după care operațiile din parantezele acolade și, la final, operațiile din exteriorul parantezelor (numită *regula parantezelor*).

Divizibilitatea numerelor naturale

- Numărul natural a se divide cu un număr natural b (a este *multiplu* al lui b sau b *divide* pe a) dacă există numărul natural c astfel încât $a = b \cdot c$ (scriem $a : b$ sau $b | a$).
- Proprietăți: $a : 1$, oricare ar fi numărul natural a
 $a : a$, oricare ar fi numărul natural a
 $0 : a$, oricare ar fi numărul natural a
dacă $a : b$ și $b : c$, atunci $a : c$
dacă $a : c$ și $b : c$, atunci $(a + b) : c$ și $(a - b) : c$
dacă $a : b$, atunci $ka : b$, oricare ar fi numărul natural k

Criterii de divizibilitate

- Un număr natural se divide cu 2 dacă ultima sa cifră este pară (0, 2, 4, 6, 8). Numerele care se divid cu 2 se numesc *numere pare*, iar cele care nu se divid cu 2 se numesc *numere impare*.

- Un număr natural se divide cu 5 dacă ultima sa cifră este 0 sau 5.
- Un număr natural se divide cu 10 dacă ultima cifră este 0.
- Un număr natural se divide cu 3 dacă suma cifrelor sale se divide cu 3.
- Un număr natural se divide cu 9 dacă suma cifrelor sale se divide cu 9.

Rotunjiri și aproximări

- *Aproximarea prin lipsă la un anumit ordin* a unui număr natural se face astfel: toate cifrele din dreapta ordinului devin 0.
 - *Aproximarea prin adaos la un anumit ordin* a unui număr natural se face astfel: cifra din dreptul ordinului crește cu o unitate și toate cifrele din dreapta ordinului devin 0.
- Observație:* dacă cifra din dreptul ordinului este 9, atunci crește cu o unitate cifra situată în stânga ordinului, iar toate cifrele din dreapta acesteia (inclusiv cifra 9) devin 0.
- *Rotunjirea la un anumit ordin* este o aproximare care se face astfel:
 - prin lipsă, dacă cifra din dreapta ordinului este 0, 1, 2, 3 sau 4;
 - prin adaos, dacă cifra din dreapta ordinului este 5, 6, 7, 8 sau 9.

Proprietăți ale relațiilor de egalitate și de inegalitate

Oricare ar fi numerele naturale a, b, c, d avem implicațiile:

- dacă $a = b$, atunci $a \cdot c = b \cdot c$ și $a + c = b + c$
- dacă $c \neq 0$ și $ac = bc$, atunci $a = b$
- dacă $a = b$ și $c = d$, atunci $a + c = b + d$ și $ac = bd$
- dacă $a \leq b$, atunci $a + c \leq b + c$ și $a \cdot c \leq b \cdot c$
- dacă $a \leq b$ și $c \leq d$, atunci $a + c \leq b + d$ și $a \cdot c \leq b \cdot d$.

Ecuții și inecuații

- Oricare ar fi numerele naturale a și b avem implicațiile:
 - $x + a = b \Rightarrow x = b - a$, iar $x - a = b \Rightarrow x = b + a$
 - $x + a \leq b \Rightarrow x \leq b - a$, iar $x - a \leq b \Rightarrow x \leq b + a$.
- Oricare ar fi numerele naturale nenule a și b avem implicațiile:
 - $ax = b \Rightarrow x = b : a$, iar $x : a = b \Rightarrow x = b \cdot a$
 - $ax \leq b \Rightarrow x \leq b : a$, iar $x : a \leq b \Rightarrow x \leq b \cdot a$.

1. Scrierea cu cifre romane

Exerciții propuse

1. Citiți numerele, apoi scrieți-le cu cifre arabe:

VII, IX; XII; XVI; XIX; XXI; XXVIII; LIV; LXXIII.

2. Scrieți cu cifre romane numerele:

215; 324; 400; 475; 571; 803; 1050.

3. Scrieți cu cifre romane:

- vârsta voastră; · anul în care vă aflați;
- vârsta mamei voastre; · anul nașterii voastre;
- vârsta tatălui vostru; · anul în care ați început școala.

4. Scrieți șirul numerelor de la 46 la 76 folosind:

- a) cifre arabe; b) cifre romane.

5. Scrieți cu cifre arabe numerele romane:

IV; VIII; XII; XIX; XXXII; XL; LXXII; XC; CDX; CDLXV; MCMLXI.

6. Ordonăți crescător numerele:

MCC; CDLIV; CCCIX; LVI; CXXIX; XCI;
DCCCXLV; MMIII; DLV; CDXL.

7. Scrieți cu cifre romane:

1848 - anul nașterii neuitatului povestitor Ioan Slavici;

1830 - anul nașterii lui Petre Ispirescu, cel care a scris numeroase povești îndrăgite de copii;

1851 - anul nașterii marelui matematician Spiru Haret, fost ministru al instrucțiunii (învățământului);

1880 - anul nașterii lui Tudor Arghezi, poetul care a scris frumoasa poezie „Zdreanță”;

1906 - anul nașterii renumitului matematician Grigore Moisil.

8. Completați casetele cu semnul „<” sau „>” pentru ca relațiile să fie adevărate:

a) XXI XIX; XC CX; DCCXC DCCX;

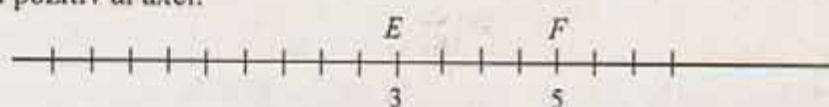
b) MC MD; MCM MDCCL; MMCD MMCLIV.

9. Găsiți egalul fiecăruia din următoarele numere scrise cu cifre arabe:

2 003; 74; 1 995; 358; 39; 2 019,

printre numerele următoare scrise cu cifre romane:

10. Figura de mai jos reprezintă o axă a numerelor. Stabiliți originea și sensul pozitiv al axei.

4. Compararea și ordonarea numerelor naturale

Exerciții rezolvate

1. Comparați numerele: a) 314 și 341; b) 73241 și 73211.

Răspuns: a) $314 < 341$; b) $73241 > 73211$.

2. Ordonăți crescător numerele: 3132, 3231, 2331, 313, 22, 130.

Răspuns: 22, 130, 313, 2331, 3132, 3231.

3. Aflați cifrele x și y , astfel încât: a) $\overline{4x} = \overline{y9}$; b) $\overline{2xy} > 298$.

Răspuns: a) $x = 9, y = 4$; b) $x = 9, y = 9$. Astfel $299 > 298$.

4. Să se afle cel mai mic număr natural de patru cifre distincte care are suma cifrelor egală cu 11.

Răspuns: Pentru ca numărul natural să fie format din 4 cifre, trebuie ca prima cifră să fie nenulă, adică 1 sau 2 sau 3 ... sau 9. Dacă este cel mai mic, atunci prima cifră este egală cu 1, a doua cifră este egală cu 0, iar suma următoarelor două cifre să fie egală cu 10 (adică de forma 1 și 9, 9 și 1, 2 și 8, 8 și 2, 3 și 7, 7 și 3, ...). Dacă este cel mai mic număr, atunci ultimele două cifre sunt 1 și 9, iar numărul este 1019. Dar în enunț se cere ca cifrele să fie distincte, deci alegem următoarea pereche: 2 și 8. Numărul cerut este 1028.

Exerciții propuse

1. Scrieți numerele naturale:

a) mai mici decât 5;

b) cel mult egale cu 4;

c) mai mari decât 12 și mai mici decât 21;

d) mai mari decât 829 și mai mici decât 840;

e) cel puțin egale cu 1 000 și cel mult egale cu 1 007.

2. Subliniați numărul mai mare din următoarele perechi de numere:

a) 23 și 27; b) 45 și 54; c) 278 și 275;

d) 3 510 și 368; e) 2 550 și 25 550; f) 5 120 și 15 020.

3. Comparați numerele, completând spațiile punctate cu unul din semnele $<$, $=$, $>$:

- a) $34 \dots 42$; b) $771 \dots 770$;
c) $6\ 116 \dots 6\ 611$; d) $12\ 897 \dots 12\ 897$;
e) $4\ 884\ 884 \dots 4\ 884\ 488$; f) $321 \dots 321$.

4. Ordonăți crescător numerele:

- a) 742, 42, 174, 309, 28;
b) 339, 333, 399, 993, 933, 393;
c) 20, 2 002, 202, 22, 2 200, 2 020.

5. Ordonăți descrescător numerele:

- a) 25, 52, 152, 215, 21, 125;
b) 677, 767, 776, 667, 666, 766;
c) 1 008, 801, 88, 888, 8 801, 8 081.

6. Scrieți cel mai mic număr natural de:

- a) trei cifre; b) patru cifre; c) cinci cifre; d) șapte cifre.

7. Aflați cel mai mic număr natural de forma \overline{abcd} care are cifrele:

- a) diferite două câte două;
b) numere consecutive;
c) numere consecutive pare;
d) numere consecutive impare;
e) cel puțin egale cu 5.

8. Scrieți cel mai mare număr natural de:

- a) cinci cifre; b) trei cifre; c) două cifre; d) șase cifre.

9. Aflați cel mai mare număr natural de forma \overline{abc} cu cifrele:

- a) diferite două câte două;
b) cel mult egale cu 4;
c) diferite două câte două și mai mici decât 7;
d) a și b diferite.

10. Aflați cifrele x și y , astfel încât:

- a) $\overline{4x} = \overline{y9}$; b) $\overline{xx} = \overline{y1}$; c) $\overline{7y8} < \overline{70x}$; d) $\overline{3xy} > 398$.

11. Găsiți valorile cifrei x pentru care:

- a) $\overline{3x} < 35$; b) $\overline{6x} \leq 65$; c) $\overline{x9} \geq 79$;
d) $\overline{2x7} > 287$; e) $\overline{1x3} \geq 123$; f) $\overline{4x1} < 497$.

11. Împărțirea cu rest a numerelor naturale

Exerciții rezolvate

- Aflați numărul natural x care împărțit la 12 dă câtul 6 și restul 10.
Răspuns: Aplicăm teorema împărțirii cu rest: $D = \hat{I} \cdot C + R$, unde $R < \hat{I}$;
 $x = 6 \cdot 12 + 10 = 82$.
- Aflați toate numerele naturale care împărțite la 4 dau câtul 12.
Rezolvare:
Conform teoremei împărțirii cu rest, numerele x care respectă condiția din enunț au proprietatea: $x = 4 \cdot 12 + r$, unde $r < 4$.
Pentru $r = 0$, avem $x = 4 \cdot 12 + 0 = 48$.
Pentru $r = 1$, avem $x = 4 \cdot 12 + 1 = 49$.
Pentru $r = 2$, avem $x = 4 \cdot 12 + 2 = 50$.
Pentru $r = 3$, avem $x = 4 \cdot 12 + 3 = 51$.
- Fie numărul $x = 1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot \dots \cdot 99 \cdot 100 + 7$. Aflați restul împărțirii lui x la 6.
Rezolvare:
Deoarece numărul $1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot \dots \cdot 99 \cdot 100$ se împarte exact la 6, atunci restul împărțirii lui x la 6 coincide cu restul împărțirii lui 7 la 6, deci restul este 1.
- Câte numere naturale de forma $8n + 7$, n număr natural, sunt între numerele 200 și 300?
Rezolvare:
Mai putem scrie $200 < 8n + 7 < 300$ sau $200 - 7 < 8n + 7 - 7 < 300 - 7$ sau $193 < 8n < 293$ sau $193 : 8 < 8n : 8 < 293 : 8$ sau $193 : 8 < n < 293 : 8$. Cum n este natural și $193 = 24 \cdot 8 + 1$ și $293 = 36 \cdot 8 + 5$, înseamnă că n este mai mare decât 24 și mai mic decât 37. Deci $n \in \{25, 26, 27, \dots, 35, 36\}$. În total sunt 12 numere.

Exerciții propuse

- Se împart n creioane la 3 copii astfel încât fiecare copil primește același număr natural de creioane. Care este numărul de creioane primit de fiecare copil, dacă:
a) $n = 15$; b) $n = 16$; c) $n = 17$; d) $n = 18$?
- Într-o cutie sunt 24 de bomboane. Cinci prieteni își împart în mod egal bomboanele din cutie.

Teste – semestrul I

TESTUL 1

Partea I: Scrieți numai rezultatele.

1. Calculând $5 + 5 : 5 \cdot 5 - 5^0$ obținem numărul ...
2. Dacă x este număr natural și $[5(3x - 1) - 3] \cdot 4 = 28$, atunci $x = \dots$
3. Cel mai mare număr natural care împărțit la 8 dă câtul 10 este numărul ...
4. Dacă $x = 17$ și $y + z = 9$, atunci $xy + xz = \dots$
5. Dacă n este număr natural și suma cifrelor lui $3 \cdot 10^n - 4$ este 35, atunci $n = \dots$
6. Împărțind numărul natural x la numărul natural y , obținem câtul 3 și restul 4. Cea mai mică valoare a sumei $x + y$ este ...

Partea a II-a: Scrieți rezolvările complete.

1. Aflați două numere naturale, știind că unul dintre ele este cu 7 mai mare decât celălalt, iar suma dintre triplul numărului mai mic și dublul numărului mai mare este 114.
2. Calculați:
 - a) $(81^8 + 9^{16}) : (9^{15} + 27^{10} + 7 \cdot 3^{30})$;
 - b) $(1 \cdot 2 + 3 \cdot 4 + \dots + 9 \cdot 10) - (1^2 + 2^2 + 3^2 + \dots + 9^2)$.
3. Se consideră mulțimea $A = \{x \in \mathbb{N} \mid x = 5n - n^2, n \in \mathbb{N}\}$.
 - a) Enumerați elementele mulțimii A .
 - b) Scrieți toate submulțimile mulțimii A .

TESTUL 2

Partea I: Scrieți numai rezultatele.

1. Dacă pătratul unui număr natural este 36, atunci cubul aceluși număr natural este ...
2. Dacă x este număr natural nenul și $5(3x - 2) \leq 5$, atunci $x = \dots$
3. Dacă mulțimile A , B și $A \cup B$ au 7, 8 respectiv 13 elemente, atunci mulțimea $A \cap B$ are numărul elementelor egal cu ...
4. Dacă $5a + 10b + 15c = 70$, atunci $3a + 6b + 9c = \dots$
5. Cel mai mare dintre numerele $x = 3^{10} + 2 \cdot 3^8$ și $y = 2^{15} + 3 \cdot 12^{12}$ este numărul ...
6. Numărul natural care împărțit la un număr de o cifră dă câtul 10 și restul 8 este de ... ori mai mare decât pătratul numărului 7.

Partea a II-a: Scrieți rezolvările complete.

1. Aflați:

a) câtul și restul împărțirii numărului $x = \overline{a3a} + \overline{a3} + \overline{3a}$ la numărul $y = \overline{aaa} + \overline{6a} + 3$;

b) cardinalul mulțimii $A = \{x \in \mathbb{N} \mid x = 2^n - n^2, n \in \{0; 1; 2; 3; 4\}\}$.

2. Un număr natural este înmulțit cu 10. La rezultat se adună 35. Din noul rezultat se scade 85 și se obține 100. Aflați numărul inițial.

3. Împărțind numărul natural x la numărul natural y obținem câtul 9 și restul 10.

a) Calculați $2x - 18y + 5$.

b) Arătați că $x \geq 109$.

TESTUL 3

Partea I: Scrieți numai rezultatele.

1. Rezultatul calculului: $2\ 006 - (2\ 004 \cdot 2\ 005 + 2\ 005) : 2\ 005^2$ este ...

2. Cardinalul mulțimii $A = \{x \in \mathbb{N} \mid 1001 \leq x \leq 2006\}$ este ...

3. Dacă a, b, c sunt cifre în baza zece și $\overline{abc} + \overline{bca} + \overline{cab} = 2\ 664$, atunci $a + b + c = \dots$

4. Propoziția: $(3 + 4)^2 = 3^2 + 4^2$ are valoarea de adevăr ...

5. Dacă $3x - 12 = x$, atunci $x^3 - x^2 = \dots$

6. Dacă împărțind numărul natural x la numărul natural y obținem câtul 5 și restul 6, atunci la împărțirea lui $x + y$ la $y + 1$ obținem câtul ... și restul ...

Partea a II-a: Scrieți rezolvările complete.

1. Calculați:

a) $(2^9 \cdot 3^8 + 2^8 \cdot 3^9 + 6^8) : 6^9$;

b) suma cifrelor numărului $2 \cdot 10^{10} - 1$;

c) suma tuturor numerelor naturale care împărțite la 10 dau restul egal cu pătratul câtului.

2. Mai multe numere naturale consecutive sunt scrise în ordine crescătoare. Diferența dintre cel mai mare și cel mai mic număr este 2 006, iar suma ultimelor două numere este 4 133. Aflați cel mai mic dintre numere.

3. Fie A o mulțime de numere naturale care verifică simultan proprietățile:

a) $3 \in A$;

b) dacă $x \in A$, atunci $5x \in A$;

c) dacă $4x - 1 \in A$, atunci $x \in A$.

Să se arate că $19 \in A$.

TESTUL 4

Partea I: Scrieți numai rezultatele.

1. Rezultatul calculului $2^2 \cdot (2^3)^2 : 8^3 : 16$ este ...
2. Considerăm mulțimea $A = \{x \in \mathbb{N} \mid 11 \leq x < 90\}$.
Suma elementelor lui A este egală cu ...
3. Dacă x și y sunt cifre în baza zece și $\overline{23xy} + \overline{xy23} + \overline{xyxy} = 11\,413$, atunci $x + y = \dots$
4. Dacă $4^n + 4^{n+1} = 10 \cdot 2^{2005}$, atunci $n = \dots$
5. Împărțind numărul natural x la 52 obținem restul 39. Restul împărțirii lui x la 13 este egal cu ...
6. Cel mai mic număr natural care are suma cifrelor 21 are produsul cifrelor egal cu ...

Partea a II-a: Scrieți rezolvările complete.

1. Calculați:
 - a) $16 \cdot 11^4 - 22^4$;
 - b) suma tuturor numerelor naturale care la împărțirea prin 15 dau câtul 10.
2. Aflați valoarea de adevăr a propozițiilor:
 - a) $56 = 5 \cdot 10 + 6$;
 - b) Câtul împărțirii lui 56 la 5 este 10 și restul 6.
3. a) Scrieți 39 ca sumă de puteri ale lui 2;
b) Arătați că $1 + 2^1 + 2^2 + \dots + 2^{99} = 2^{100} - 1$.

TESTUL 5

Partea I: Scrieți numai rezultatele.

1. Numărul $a = 123\,123\,123 \dots 123$ are 300 de cifre.
 - a) Suma cifrelor lui a este egală cu ...;
 - b) Suma primelor 200 de cifre ale lui a este egală cu ...
2. Dacă $a + 2b = 13$ și $b + 5c = 30$, atunci $7a + 18b + 20c = \dots$
3. Câtul împărțirii numărului $a = 10^{100} + 4^{49} \cdot 5^{99} - 25^{49} \cdot 128^{14}$ la numărul 100^{49} este ...
4. Dacă n , $5n - 10$ și $24 - 4n$ sunt simultan numere naturale, atunci $n \in \{\dots\}$.
5. Dacă triplul numărului natural n este cu 12 mai mare decât dublul succesivului lui n , atunci $n = \dots$
6. Dacă x , y , z sunt cifre în baza zece și $\overline{xy} = z + 11$, atunci restul împărțirii lui \overline{xyz} la 11 este ...

TESTUL 1

Partea I: Scrieți numai rezultatele.

1. Rezultatul calculului $3 - 0,1$ este ...
2. Soluția ecuației $2x = 1,2$ este ...
3. Forma zecimală a numărului $\frac{3}{25}$ este ...
4. Dintre numerele $\frac{1}{2}$ și $\frac{2}{3}$ mai mare este ...
5. Un dreptunghi are perimetrul de 2,8 cm, iar lățimea de 0,6 cm. Lungimea sa este egală cu ... cm.
6. Dacă media aritmetică a numerelor x și y este 7, iar $x = 3$, atunci $y = \dots$

Partea a II-a: Scrieți rezolvările complete.

1. Calculați: a) $1 - \left(1 + \frac{5}{6} + \frac{3}{4} - 2\frac{1}{3}\right) - \left(\frac{1}{24} + \frac{2}{3} - \frac{1}{8}\right)$;
 b) $2 - [3,6 - (4,5 - 3,1) \cdot 2] + (3,9 - \frac{1}{4})$;
 c) media aritmetică a numerelor x, y și z unde $x = 4,2$;
 $y = 50\%$ din x și $z = \frac{1}{3}$ din y .
2. Simplificați fracțiile: a) $\frac{2^n \cdot 6^{n+1}}{12^n}$; $n \in \mathbb{N}$; b) $\frac{\overline{a0} + \overline{b0}}{\overline{ab} + \overline{ba}}$.
3. Determinați valorile numărului natural x , astfel încât fracția $\frac{5}{2x+1}$ să fie supraunitară.

TESTUL 2

Partea I: Scrieți numai rezultatele.

1. Rezultatul calculului $11,4 : 10$ este ...
2. Dintre numerele 1,21 și 1,9 mai mare este ...
3. Dacă dublul sumei dintre x și 9 este 20, atunci $x = \dots$
4. Elementele mulțimii $A = \{x \in \mathbb{N} \mid \frac{1x}{5} \in \mathbb{N}\}$ sunt ...
5. Dacă $a(a+b) = 15$ și $a = 2$, atunci $b = \dots$
6. Dacă $x = 9$ și $y = 2x - 3$, atunci 75% din $(x+y) = \dots$

TESTUL 1

Partea I: Scrieți numai rezultatele.

- a) (3p) Dublul numărului 40 este egal cu ...;

b) (3p) Un sfert din numărul 40 este egal cu ...;

c) (3p) Rezultatul calculului $48 - 2^3$ este egal cu
2. Scris în cifre numărul:

a) (3p) patru sute doi este egal cu ...;

b) (3p) patru mii doi este egal cu ...;

c) (3p) patru sute mii șase sute este egal cu
3. a) (3p) Cel mai mic multiplu, nenul, al lui 10 este egal cu ...;

b) (3p) Cel mai mare multiplu al lui 10, mai mic decât 100 este egal cu

c) (3p) Cel mai mare multiplu al lui 10, cel mult egal cu 100, este egal cu
4. Fie numerele $a = \frac{4}{5}$ și $b = \frac{4}{3}$.

a) (3p) Dintre numerele a și b mai mare este numărul ...;

b) (3p) Amplificând fracția $\frac{4}{5}$ cu 3 obținem fracția ...;

c) (3p) Suma numerelor a și b este egală cu
5. a) (3p) 1 metru este egal cu ... centimetri;

b) (3p) Rezultatul calculului $0,8 \cdot 100$ este egal cu ...;

c) (3p) Un pătrat are latura de 0,24 m. Perimetrul pătratului este egal cu ... cm.

Partea a II-a: Scrieți rezolvările complete.

1. Considerăm numerele \overline{ab} , scrise în baza 10, cu $a \neq 0$ și $b \neq 0$.

a) (4p) Arătați că $\overline{ab} + \overline{ba} = 11 \cdot (a + b)$;

b) (6p) Determinați toate numerele \overline{ab} care îndeplinesc condiția:
 $\overline{ab} + \overline{ba} = 99$.
2. Se consideră mulțimile: $A = \{1; 2\}$; $B = \{x \in \mathbb{N} \mid 2 \leq x < 5\}$.

a) (4p) Scrieți submulțimile mulțimii A .

b) (5p) Scrieți mulțimea B enumerând elementele sale.

c) (6p) Determinați $A \cap B$.